

Bakalársky študijný program PEP

Štátna záverečná skúška – predškolská a elementárna pedagogika

Časť A   *Predškolská a elementárna pedagogika – teoretické aspekty*

1. Dieťa a detstvo.

Teórie vývinu dieťaťa (Maslow, Freud, Erikson, Piaget a i.). Charakteristika obdobia predškolského a mladšieho školského veku. Hlavné formy aktivity dieťaťa. Hra ako základná činnosť dieťaťa.

2. Učiteľ v predprimárnom vzdelávaní. Vychovávateľ.

Kompetencie učiteľa v predprimárnom vzdelávaní, vychovávateľa. Učiteľ v predprimárnom vzdelávaní – riadenie, plánovanie a evalvácia. Miera povinností výchovnej práce u vychovávateľa. Aspekty spolupráce rodiny a školy. Komunikácia učiteľa/vychovávateľa a rodiča.

3. Edukácia v kontexte predprimárneho vzdelávania.

Základné pojmy v edukácii. Vývoj predškolskej výchovy a pedagogiky od 19. storočia. Ciele, podmienky a prostriedky v súčasnej edukačnej realite. Edukačné prostredie materskej školy. Kurikulum a kurikulárne dokumenty v predprimárnom vzdelávaní.

4. Edukácia v kontexte voľného času.

Základné pojmy vo výchove. Ciele, podmienky a prostriedky v edukačnej realite. Školský klub detí ako priestor edukácie. Realizácia voľnočasových aktivít. Determinanty trávenia voľného času.

5. Pedagogické diagnostikovanie dieťaťa.

Zásady a stratégie pedagogického diagnostikovania. Metódy pedagogického diagnostikovania v predprimárnej edukácii. Metódy a etika v diagnostikovaní. Kresba dieťaťa ako diagnostická pomôcka. Školská zrelosť a pripravenosť dieťaťa na vstup do základnej školy.

6. Rozvíjanie poznania dieťaťa.

Aktivizujúci prístup k rozvoju poznania dieťaťa. Stratégie rozvíjania gramotnosti u dieťaťa predškolského veku. Podstata a význam hry pre rozvoj poznania dieťaťa. Význam hry pre rozvoj osobnosti dieťaťa.

7. Socializácia dieťaťa.

Sociálny vývin dieťaťa. Identifikácia detstva ako sociálneho javu. Rodina, škola ako socializačný činiteľ. Vytváranie sociálnych vzťahov v podmienkach materskej školy. Školská trieda ako sociálna skupina a postavenie jednotlivca v nej.

8. Inkluzívne prístupy v edukácii.

Trendy a perspektívy inkluzívnej edukácie. Segregácia a integrácia. Špecifiká edukácie detí s postihnutím v materskej škole. Poruchy správania a učenia – možné prístupy. Deti s vývinovými poruchami učenia a odborný prístup k nim v materskej škole. Poruchy emocionality a správania u detí predškolského veku.

Časť B Metodiky výchovno-vzdelávacích činností - plánovanie, projektovanie, realizácia a hodnotenie činností v materskej škole a školskom klube detí v edukačnej praxi

- na štátnej skúške je potrebné predložiť portfólio z pedagogickej praxe

Prezentácia vlastnej koncepcie edukačnej činnosti v materskej škole a jej analýza z vybranej vzdelávacej oblasti podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu alebo prezentácia vlastnej koncepcie edukačnej činnosti v školskom klube detí (projektovanie voľnočasovej aktivity) a jej analýza z vybranej tematickej oblasti výchovy podľa platných kurikulárnych dokumentov.

Analýza prezentovanej vzdelávacej aktivity v materskej škole podľa daných kritérií:

- stanovenie a formulácia cieľov so zreteľom na edukačný obsah v danej vzdelávacej oblasti,
- zdôvodnenie výberu stratégií pri plánovaní edukačného procesu a výber stratégií na rozvíjanie poznania dieťaťa, na jeho motiváciu a aktivizáciu,
- zdôvodnenie výberu nemateriálnych didaktických prostriedkov (metódy, formy) vo vzťahu k stanoveným cieľom (pri projektovaní vzdelávacej aktivity),
- zdôvodnenie výberu materiálnych didaktických prostriedkov (učebné pomôcky, didaktická technika) vo vzťahu k stanoveným cieľom ,
- zdôvodnenie rešpektovania vekových a individuálnych osobitostí detí – uplatňovanie diferencovaného prístupu, príp. inkluzívneho prístupu,
- zhodnotenie dosiahnutých výsledkov vo vzťahu k stanoveným cieľom na základe reflexie z edukačnej praxe.

Analýza prezentovanej voľnočasovej aktivity v školskom klube detí podľa daných kritérií:

- stanovenie a formulácia cieľov so zreteľom na edukačný obsah v danej tematickej oblasti,
- zdôvodnenie výberu stratégií pri plánovaní edukačného procesu a výber stratégií na rozvíjanie poznania dieťaťa/žiaka, na jeho motiváciu a aktivizáciu,
- zdôvodnenie výberu nemateriálnych didaktických prostriedkov (metódy, formy) vo vzťahu k stanoveným cieľom (pri projektovaní voľnočasovej aktivity),
- zdôvodnenie výberu materiálnych didaktických prostriedkov (učebné pomôcky, didaktická technika) vo vzťahu k stanoveným cieľom,
- zdôvodnenie rešpektovania vekových a individuálnych osobitostí detí/žiakov – uplatňovanie diferencovaného prístupu, príp. inkluzívneho prístupu,
- zhodnotenie dosiahnutých výsledkov vo vzťahu k stanoveným cieľom na základe reflexie z edukačnej praxe, príp. ak nebola edukačná činnosť realizovaná v praxi, bude sebareflexia prezentovanej koncepcie realizovaná na základe získaných kompetencií počas štúdia.

Odporúčaná literatúra:

- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání. Praha : Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.*
- PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie. Praha : Academie, 2008. ISBN 978-80-200-1499-3.*
- KOSOVÁ, B., KASÁČOVÁ, B. *Základné pojmy a vzťahy v edukácii. Banská Bystrica: PF UMB, 2009. ISBN 978-80-8083-525-5.*
- KARBOWNICZEK, J., VARGOVÁ, M. *Predprimárne vzdelávanie včera a dnes. Ružomberok: Verbum, 2011.*
- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. a kol. *Predškolská a elementárna pedagogika. Praha: Portál, 2010. ISBN 9788073678289.*
- PODHÁJECKÁ, M., GUZIOVÁ, K. *Kompetencie v predškolskej edukácii. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 195 s. ISBN 978-80-555-0592-3.*
- SYSLOVÁ, Z. a kol. *Didaktika mateřské školy. Wolters Kluwer ČR, 2019, 252 s. ISBN 978-80-7598-276-6.*
- JABLONSKÝ, T. *Kooperatívne učenie vo výchove. 1. vyd. Levoča: MTM, 2006. 184 s. ISBN 80-89187-13-7.*
- JABLONSKÝ, T., Podmanický, I., Brestovanský, M. a kol. *Prosociálnosť a etická výchova: skúsenosti a perspektívy. 1. vyd. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2014. 300 s. ISBN 978-80-8082-804-2.*
- UHRINOVÁ, M. *Prírodovedné a spoločenskovedné poznávanie detí v kontexte edukácie. 1. vyd. Ružomberok : Katolícka univerzita v Ružomberku. VERBUM - vydavateľstvo KU, 2018. 135 s. ISBN 978-80-561-0592-4.*
- Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách. Bratislava: RAABE, 2016. ISBN 859-56-3700-101-5.*
- KOSTELANSKÝ, A. *Pedagogika voľného času – súčasnosť a perspektívy. Ružomberok: VERBUM, 2013. 140 s. ISBN 978-80-561-0100-1.*
- KOSTELANSKÝ, A. *Voľný čas a mimoškolské činnosti žiakov v primárnom vzdelávaní. Ružomberok: VERBUM, 2013. 123 s. ISBN 978-80-561-0098-1.*
- HULOVÁ, Z. 2021. *Učíme sa technicky myslieť, tvoriť a pracovať v každom veku : stimulačný program s metodikou. Ružomberok : Katolícka univerzita v Ružomberku. VERBUM - vydavateľstvo KU, 2021. 64 s. ISBN 978-80-561-0942-7.*
- KRATOCHVÍLOVÁ, E. *Pedagogika voľného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010. 356 s. ISBN 978-80-8082-330-6.*
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.*
- ONDRUŠKOVÁ, I. *Participácia materskej školy a rodiny pri stimulácii psychosociálneho vývinu dieťaťa. Ružomberok: Verbum, 2011. ISBN 978-80-8084-854-5.*